

Тому завдання перекладача, який працює з кінотекстом, де зустрічаються сленгізми, полягає в тому, щоб відшукати еквівалент відповідного сленгізму в мові перекладу, який характеризується б приблизно однаковою з ним експресивністю та емоційною забарвленістю. Перспектива подальшого дослідження полягає у розгляді інших шарів американського сленгу, наприклад комп'ютерного, та у його зіставленні з українським сленгом, оскільки сьогодні бурхливий розвиток специфічної сленгової лексики відзначається саме в сфері розвитку сучасних комп'ютерних технологій.

Анотація. Стаття посвячена изучению особенностей функционирования сленга. В ходе исследования раскрыто понятие «кинетекст» и его составляющие. Выяснено, что кинотекст содержит лингвистические и нелингвистические системы, каждая из которых представлена письменной (титры, надписи) и устной (реплики актеров, песни, закадровый текст и т. п.) составляющими. Нелингвистическая система включает звуковую часть (шум, музыка) и видеоряд (образы, движения, интерьер, пейзаж, спецэффекты, реквизит). Обозначены проблемы перевода этих слов. Проанализированы особенности создания сленгизмов на материале сериала «Теория Большого Взрыва».

Ключевые слова: сленговые слова и выражения, кинотекст, лексические особенности.

Abstract. The article is devoted to studying of features of functioning of slang. The study explores the concept of «addition» and its components. It was found out that the film text contains linguistic and non-linguistic systems, each of which is represented in written (titles, labels) and verbal (cues actors, songs, narration, etc.) components. The system includes non-linguistic sound (noise, music) and video series (images, motion, interior, landscape, special effects, props). In this article issues of these words' translation have been identified. The creation of slang words has been analyzed based on the material of the TV series «the Big Bang Theory».

Key words: slang words and expressions, screen text, lexical features.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Хомяков В. А. Три лекции о сленге : [пособие для студентов англ. отд-ния пед. вуза] / В. А. Хомяков. – Вологда : ВГПИ, 2009. – 64 с.
2. Рюмин Р. В. Английский рифмованный сленг: теоретический и прикладной аспекты : монография / Р. В. Рюмин, А. А. Емельянов. – Иркутск : Иркутский гос. лингвистический ун-т, 2010. – 182 с.
3. Дорд В. О. The Sources of American Student Slang / В. О. Дорд // Нова філологія : збірник наукових праць. – Запоріжжя: ЗНУ, 2008. – С. 69–72.
4. Матасов Р. А. Методические аспекты преподавания кино/видеоперевода / Р. А. Матасов // Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена. – 2009. – № 94.
5. Литературная норма и просторечие / отв. ред. Л. И. Скворцов. – М. : Наука, 1990. – 252 с.

УДК 347.78.034

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ФОНОВИХ ЗНАНЬ В ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ (НА МАТЕРІАЛІ ПОВІСТІ М.О. БУЛГАКОВА «СОБАЧЕ СЕРЦЕ» ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ)

В. О. Іванілова, С. М. Кришталь

Анотація. У даному дослідженні розглядаються реалії як одиниці лексичного рівня тексту, які традиційно утворюють певні складнощі при перекладі. Матеріалом дослідження є текст повісті М. О. Булгакова «Собаке серце» та його переклад англійською мовою. Методологічною основою роботи є системний підхід, принципи наукової об'єктивності та структурованого підходу до джерельної бази роботи. Специфіка досліджуваної теми передбачає застосування порівняльного методу, який робить можливим створення структурно-семантичної класифікації реалій з повісті М. О. Булгакова «Собаке серце» та дає можливість проаналізувати способи перекладу цього лексичного матеріалу.

Ключові слова: реалія, екстралінгвістичний матеріал, безеквівалентна лексика, перекладознавство.

Вступ

Безеквівалентна лексика і реалії зокрема надзвичайно важливі при створенні адекватного перекладу художнього тексту. Незважаючи на те, що в теорії і практиці перекладу розроблено рекомендації щодо перекладу реалій, кожний окремий текст містить свої виклики, що передбачає аналіз у кожному конкретному випадку.

Це в повній мірі стосується повісті М. О. Булгакова «Собаче серце», де реалії є одним із найважливіших компонентів утворення гумористичного ефекту і загальної атмосфери твору. Втрата ідейно-стилістичного навантаження реалій при перекладі призвела би до руйнування всієї концепції роману у сприйнятті іноземним читачем.

Матеріалом дослідження стали 226 найменувань реалій, які було отримано методом суцільної вибірки із роману М. О. Булгакова «Собаче серце». Реалії представлено у формі як однокомпонентних, так і багатокомпонентних утворювань.

Для перекладача надзвичайно важливо навчитися помічати реалії в іншомовному художньому тексті для того, щоб показати читачеві справжній та неповторний дух оригіналу. Найголовніше завдання – створити адекватний переклад. Вчені-лінгвісти, які займаються теорією перекладу, прийшли до висновку, що адекватним називається переклад, який передбачає повне дотримання перекладачем мовних норм, відсутність спотворення стильових особливостей та авторської спрямованості тексту, збереження ідейного підтексту. Він є повноцінним еквівалентом початкового тексту.

Термін «реалія» в якості знака реалії отримав в лінгвістичній літературі досить широке поширення. У Л. Н. Соболева терміном «реалія» позначаються побутові і специфічні національні слова і звороти, що не мають еквівалентів у побуті, а отже, і в мовах інших країн, та слова з національного побуту, яких немає в інших мовах, тому що немає цих предметів і явищ в інших країнах. [1]

На думку М. Л. Вайсбурд, до числа реалій відносяться події суспільного і культурного життя країни, назви громадських організацій та установ, звичаї та традиції, різноманітні твори мистецтва, літературні твори, назви предметів побуту, найменування географічних пунктів, імена історичних або громадських діячів, вчених, письменників, композиторів, артистів, популярних спортсменів, персонажів художніх творів, явища природи (в останньому випадку реалії носять регіональний характер), а також безліч розрізнених факторів, що не піддаються класифікації. [1]

Саме на це визначення терміну «реалія» ми будемо спиратися в даній науковій роботі, тому що воно дозволяє залучити до аналізу більше лексичних одиниць, які несуть екстралінгвістичне семантичне значення, тим самим дозволяючи повніше розкрити текст оригіналу при перекладі.

Питання про відображення позамовної дійсності реаліями – одне з найскладніших у всій теорії перекладу, і, разом з тим, винятково важливе для будь-якого перекладача художньої літератури. У ньому сплітається цілий ряд різнорідних елементів, які включають в себе перекладацький аспект країнознавства, культуру перекладача, загальний об'єм фонових знань читача і чимало лінгвістичних і літературних моментів.

1. Семантична класифікація реалій з повісті М. О. Булгакова «Собаче серце»

Усього з тексту роману було виписано 226 реалій. Після проведення класифікації реалій в повісті М. О. Булгакова «Собаче серце» стало зрозуміло, що найбільш уживаними у тексті є реалії, **які позначають предмети або явища, пов'язані з побутом** (82 лексичні одиниці або 36,3 % від всієї вибірки).

Наступна за розміром семантична група – це **реалії, пов'язані з культурою та мистецтвом** (34 лексичні одиниці або 15 %). Тридцять дві лексичні одиниці позначають **реалії, пов'язані з суспільно-політичним життям**.

Найменш чисельна група реалій – та, що позначає етнічні об'єкти. Туди входять лише дві лексичні одиниці: *немцы, мосье*. Такі групи, як «об'єкти фізичної географії» та «географічні об'єкти пов'язані з людиною» взагалі не представлені в романі.

Цікавим є те, що для позначення грошей автор використовує цілих 7 реалій (*рубль, червонец, пятиалтынный, копейка, золотник, двугривенный, целковый*).

Крім цього, після класифікації виявилось, що залишилися реалії, які не увійшли до представлених вище груп. Це імена історичних персоналій (*Николай Романов, Карл Маркс, Айседора Дункан*), та лексика, пов'язана з наукою та медициною (*атавизм, мышьяк, реторта, евгеника, купорос, полиграф, фонограф*).

Імена історичних діячів є надзвичайно важливим елементом екстралінгвістичного матеріалу, тому що без них неможливо повністю відобразити стилістичне забарвлення першотвору. Але, не всі лінгвісти визначають антропоніми як реалії. Тематична класифікація реалій, розроблена С. Влаховим і С. Флорінім [2] не передбачає внесення імен історичних діячів до складу реалій. Спираючись на визначення М.Л. Вайсбурд, ми все ж схильні до того, щоб вважати антропоніми реаліями, тому що вони позначають людину, місце якої зафіксовано в конкретний історичний період, і характеризують саме цей період, незалежно від того, в якому контексті вони вживаються.

2. Структурна класифікація реалій з повісті М. О. Булгакова «Собаче серце»

Найчастіше до реалій відносять слова, лексичні одиниці і словосполучення, які семантично рівні слову. Говорячи про фразеологічні одиниці, потрібно сказати, що реаліями вважаються як звичайні стійкі словосполучення всіх типів (ідіоми, прислів'я, приказки), так і фразеологічні одиниці, складовим компонентом якого є реалія. Особливою формою реалій є скорочення, оскільки вони являють собою цілісні номінативні поєднання.

В цій статті ми будемо використовувати структурну класифікацію реалій М.Л. Вайсбурд. На її думку, поняття, що відноситься до числа реалій, можуть бути виражені окремими словами (*маївка, декабристи, щі, п'ятак*), словосполученнями (*Мамаїв курган, будинок відпочинку*), реченнями (*не все коту Масниця*), скороченнями.

Найчастіше реалії виражаються одним словом (*рубль, сударыня, репетир, кудесник*), більшість з яких представлена іменниками. Але, серед вибірки зустрічаються також прикметники (*беспартийный, городской*) та дієслово (*расписаться*). Таких реалій було знайдено 134 одиниці, що приблизно складає 59 % всього відібраного матеріалу.

Друга за розміром група складається з 76 лексичних одиниць (34 % відібраного матеріалу). Її представляють реалії, виражені сполученнями слів, наприклад: *английское сукно, красный террор, нечистый дух, царский режим*. У цьому випадку, більшість реалій є іменниковими словосполученнями.

Цікавим є також те, що деякі сполучення слів ілюструють таке явище, як фразеологізація.

Найважливішою умовою перетворення простого словосполучення в ідіоматичне є семантичне збагачення, так звана метафоризація, сутність якої полягає у розширенні та узагальненні значення на користь образної типовості [3].

Отже, при постійному вживанні поєднання слів можуть ставати стійкими, при цьому, змістова індивідуальність слів, які входять до складу словосполучення, порушується і словосполучення отримує єдине цілісне значення.

Приблизно 4 % (9 лексичних одиниць) складають реалії, виражені скороченнями, такі як *домком, культотдел, РСФСР, МСПО, Москивея*. Незважаючи на невелику кількість, такі лексичні одиниці надзвичайно успішно передають дух епохи, в якій розгортається дія повісті «Собаче серце». В радянські часи скорочення були надзвичайно поширені і використовувалися у повсякденному житті.

Найменш чисельною є група реалій, представлених реченнями. Їх було знайдено лише 7, що в процентному еквіваленті складає 3 % від усього відібраного матеріалу. Прикладами цієї групи виступають: ...*калачом не виманишь*; *царство ему небесное*; ... *и ешь его с кашей*. Ці реалії здебільшого є фразеологічними одиницями і використовуються для надання стилістичного забарвлення тексту. Найчастіше вони зустрічаються в діалогах, як складові частини мовлення героїв для ілюстрації реальності, в якій вони існують в романі та екстралінгвістичної інформації стосовно їх соціального статусу, політичних переконань, емоційного стану, тощо.

3. Переклад реалій з повісті М. О. Булгакова «Собаче серце»

Особливостями передачі реалій є відсутність у мові перекладу прямої лексичної відповідності через відсутність у носіїв мови об'єкта, який позначається реалією, та необхідність передачі не тільки семантичного значення, але й національного, історичного забарвлення реалії. У кожному окремому випадку, покладаючись на контекст, власне чуття і свої фонові знання, перекладач обирає найбільш відповідний шлях передачі безеквівалентної лексики.

Спосіб перекладацької транскрипції і транслітерації застосовується при передачі іншомовних власних назв, географічних найменувань і назв різного роду компаній, фірм, пароплавів, готелів, газет і журналів. Він має на увазі механічне перенесення реалії з мови оригіналу в мову перекладу графічними засобами останнього. У випадку з транскрипцією перевага віддається оригінальній фонетичній формі, в той час, як при транслітерації оригінальне написання лексичної одиниці відбувається за допомогою знакової системи мови-перекладу. Нерідко перекладацькі відповідності, створені за таким методом, отримують «права громадянства» в мові перекладу або в одній з його термінологічних систем. Так, в західноєвропейські мови через транслітерацію увійшло чимало слів з російської мови: *водка*, *бори*, *тройка*, *кокошник* (як один з різновидів тіари) та багато інших.

Цей перекладацький метод надзвичайно часто використовується для перекладу реалій, які позначають грошові одиниці або явища, пов'язані з суспільно-політичним життям Росії.

Проілюструємо цю думку конкретними прикладами.

Такі грошові одиниці як *рубль* та *копейка* перекладач передає за допомогою перекладацької транскрипції як *rouble* і *kopeck*. В тексті роману багато соціально-політичних реалій, які взагалі не представлені в об'єктивній реальності англійськомовних читачів. Передати їх за допомогою безпосередньо перекладу неможливо. Ми бачимо, що реалії *большевик*, *меньшевик* перекладаються як *Bolshevik* і *Menshevik* відповідно. Також транскрипція або транслітерація використовуються для передачі топографічних реалій, наприклад тих, що позначають назви вулиць, майданів, тощо: *Пречистенка* (*Prechistenka Street*), *Неглинный* (*Neglinny Street*), *Сокольники* (*Sokolniki Park*), *Охотный ряд* (*Okhotny Ryad*), *Обухов переулок* (*Obukhov Street*).

Іншими прикладами можуть виступати такі реалії, як, *водка* (*vodka*), *Большой* (*the Bolshoi*).

Тут необхідно зазначити, що перекладацькі транскрипція та транслітерація не є властивими до художнього функціонального стилю письмового мовлення. Тому для передачі більшості реалій англійською мовою здебільшого використовується безпосередньо переклад та його варіації.

Переклад реалії перекладачеві слід застосовувати, коли транскрипція або транслітерація реалії неможлива або небажана з якоїсь причини. Одним із способів перекладу реалій можна назвати введення неологізму. Цей варіант є найбільш вдалим після транскрипції або транслітерації в плані збереження змісту і колориту перекладної реалії. В якості нового слова може виступати калька.

Прийом калькування полягає в передачі безеквівалентної лексики вихідного мови за допомогою заміни її складових частин – морфем або слів (у разі стійких словосполучень) їх прямими лексичними відповідниками в мові перекладу. Кальки дозволяють перенести реалію при максимально вірному збереженні семантичного змісту. [2] Найчастіше за допомогою калькування перекладається словосполучення, проте можна зустріти і кальки окремих слів (наприклад *superpower* – *наддержжава*).

Калькування не завжди розкриває читачеві, незнайомому з мовою оригіналу, значення перекладного слова або стійкого словосполучення. Причини цього полягають в тому, що складні складові слова і стійкі словосполучення, при перекладі яких калькування використовується найчастіше, нерідко мають значення, нерівне сумі значень їх компонентів, а оскільки при калькуванні використовуються еквіваленти саме цих компонентів, значення всього лексичного формування в цілому може залишитися нерозкритим.

В романі калькування використовується для перекладу назв установ (*Центральний совет народного хозяйства -National Economic Council*) та суспільно-політичних реалій (*белый террор* – *white terror*, *красный террор* – *red terror*).

Приблизний (або наближений) переклад часто використовується при перекладі безеквівалентної лексики з огляду на те, що з його допомогою зазвичай вдається передати предметний зміст реалій. Ціною такого підходу є практично повна втрата колориту, так як відбувається заміна очікуваного конотативного еквівалента нейтральним по стилю. Приблизні еквіваленти лексичних одиниць називають «аналогами».

Приблизний переклад включає в себе принцип родовидової заміни, при якому родові поняття вводяться замість видового. По суті, при такому перекладі реалій застосовується прийом генералізації.

Наприклад, фраза «*Царство ему небесное*», яка є характерною саме для російської дійсності, була перекладена як «*God rest his soul*», що є аналогічним виразом в англійській мові. Також за допомогою калькування було перекладено такі суспільно-політичні реалії як *гражданин* (*citizen*), *господин* (*gentleman*), *сударыня* (*madam*), *товарищ* (*comrade*).

Описовий переклад як прийом приблизного перекладу використовується тільки в тому випадку, коли інші шляхи передачі інформації не застосовні в процесі роботи. Цей спосіб передачі безеквівалентної лексики полягає в розкритті значення лексичної одиниці вихідної мови за допомогою розгорнутих словосполучень, що відображають істотні ознаки позначуваного даною лексичною одиницею явища. Саме поняття передається шляхом або транскрипції, або транслітерації, а потім перекладач дає йому дефініцію.

Описовий переклад, хоча він і розкриває значення вихідної безеквівалентної лексики, має серйозний недолік. Він зазвичай виявляється дуже громіздким і неекономним. Тому, хоча він є звичайним засобом передачі значень безеквівалентної лексики в двомовних словниках, при перекладі текстів, особливо художніх, його застосування не завжди можливо, як застосування транскрипції і калькування.

Описово в романі було перекладено такі реалії, як *шляйка* (*stray mongrel*), *МСПО* (*MSFS – Moscow State Food Stores*), *двугривенный* (*twenty kopecks-worth*), *домоуправление* (*management committee of the block of flats*), *постбиф* (*a chunk of underdone roast beef*), *примус* (*kerosene stove*) та інші.

Вибір способу перекладу безеквівалентної лексики та реалій зокрема залежить від характеру тексту, від значимості реалії в контексті, від характеру самої реалії, її місця в лексичних системах вихідної мови та мови перекладу. [4] Самі мови, які беруть участь у процесі міжкультурної комунікації, мають важливе значення, особливо в плані їх словотворчих можливостей, їх літературної та мовної традиції.

3.1 Відмова від використання реалій з повісті М. О. Булгакова «Собаче серце»

Крім перекладу реалій, перекладач повісті «Собаче серце» дуже часто взагалі відмовляється від використання реалій. При цьому, зрозуміло, втрачається національне забарвлення першотвору та відчуття історичної дійсності, часу, в який відбуваються події

в повісті. Також, в тексті перекладу в багатьох випадках реалії були змінені на нейтральну лексику, яка передає зміст в цілому, але, одночасно з цим, не здатна повністю відобразити колорит оригінального тексту.

Наприклад, речення: «*И вот когда он вылупит из себя мировую революцию, Энгельса и Николая Романова, угнетенных малайцев и тому подобные галлюцинации, а займется чисткой сараев – прямым своим делом, – разруха исчезнет сама собой.*» було перекладено таким чином: «*Every one of them needs to hit himself on the back of the head and then when he has knocked all the hallucinations out of himself and gets on with sweeping out backyards – which is his real job – all this "ruin" will automatically disappear.*»

Як бачимо, всі наявні у першотворі реалії, пов'язані з історичною епохою повісті, відсутні у тексті перекладу.

Не має сумнівів, що професійний перекладач вирішив пожертвувати реаліями, які ілюструють історичну дійсність повісті «Собаке серце», не без вагомої причини. При роботі з текстом перекладу перед нами повстало питання: чому елементи, надзвичайно важливі з точки зору створення повноцінного та адекватного перекладу, було опущено?

На нашу думку це сталося через те, що реалії нерозривно зв'язані з ментальністю народу, яка користується мовою оригіналу, з коннотативністю і асоціативністю слів, які використовує автор першотвору. Такі реалії, як *мировая революция, Энгельс, Николай Романов* для російськомовних читачів є символами часу та невід'ємними елементами пост-революційної та радянської дійсності. Їм не треба пояснювати, чому автор називає все це «галлюцинації», вони інтуїтивно відчують, що він мав на увазі. Носію мови оригіналу одразу зрозуміло, що автор натякає на те, як бездумно витрачалися час і ресурси у післяреволюційній Росії. Замість того, щоб займатися власними справами, та відбудовувати власну країну після громадянської війни, радянська влада шукала, кому надати допомогу за кордоном (тут «*угнетенным малайцам*»). Для того, щоб передати всю цю інформацію читачеві, який є носієм іншої мови, перекладачу необхідно було б робити величезні примітки. Якщо перекладач залишив би реалії, як вони і були представлені в оригіналі, це був би просто набір слів, не зрозумілий для читачів. Тоді переклад не виконував би свою головну функцію – передачу інформації, а значить його не можна було б вважати адекватним.

В цілому, можна зробити висновок про те, що кращим способом перекладу реалій в художньому тексті є використання декількох прийомів, які доповнюють один одного. Виключне використання тільки одного зі способів мало б своїм результатом або перевантаження тексту перекладу іншомовним словесним матеріалом (при транскрипції/транслітерації), або велике розширення тексту (при описовому перекладі). Це також може привести до втрати національної специфіки або семантичного збіднення лексичної одиниці. У перекладі роману М.А. Булгакова «Собаке серце» англійською мовою найчастіше використовується приблизний переклад, мета якого – представити реалії, відсутні в мові перекладу, у найбільш зрозумілій для потенційного читача формі.

Висновок

Отже, для створення адекватного перекладу необхідно в першу чергу здійснити правильне тлумачення тексту оригіналу, що не є можливим без фонових знань. Це – невербальний контекст, і чим він ширший, тим більш достовірним і правильним є текст перекладу. Художні літературні твори не можна перекладати, спираючись суто на лінгвістичні знання. Для їх розуміння потрібна екстралінгвістична інформація, а саме контекст про середовище, певні історичні обставини, у світлі яких вони тільки й можуть бути зрозумілі для перекладача та читача. Фонові знання є основою майстерності перекладача. Фонові знання – це весь той досвід, який отримує людина в ході свого життя; це все, з чим зіткнувся і що побачив перекладач; це його життєвий багаж.

Аннотація. В данном исследовании рассматриваются реалии как единицы лексического уровня текста, которые традиционно создают определенные сложности при переводе. Материалом исследования

являється текст повісті М.А. Булгакова «Собачье сердце» і його переклад на англійський мову. Методологічною основою роботи є системний підхід, принципи наукової об'єктивності і структурованого підходу до наукових джерел роботи. Специфіка досліджуваної теми передбачає застосування порівняльного методу, який робить можливим створення структурно-семантичної класифікації реалій з повісті М.А. Булгакова «Собачье сердце» і дає можливість проаналізувати способи перекладу цього лексичного матеріалу.

Ключові слова: реалія, екстралінгвістичний матеріал, безеквівалентна лексика, перекладознавство.

Abstract: This study examines realias as lexical units of a text, that traditionally form some difficulties in translation. The research is based on the novel written by Mikhail Bulgakov and titled "Heart of a Dog" and its translation in English. The methodological basis of the article includes system approach, principle of scientific objectivity and structured approach to the scientific sources. The specificity of the subject involves the use of comparative method that makes it possible to create a structural and semantic classification of realias in the Bulgakov's novel "Heart of a Dog" and provides an opportunity to examine ways of translation of this lexical material.

Keywords: realia, extralinguistic material, culture-specific vocabulary, translation studies.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Сабарайкіна Л. М. Прагматичний аспект як найважливіший компонент адекватності перекладу / Л. М. Сабарайкіна // Вестник Северо-Восточного федерального университета им. М. К. Аммосова. 2012. №1. С.112–117.
2. Шеина И. М. Роль фонових знань в розумінні іноземного тексту / И. М. Шеина // Вестник Северного (Арктического) федерального университета. Серия: Гуманитарные и социальные науки . 2009. №6. С. 111–117.
3. Семенова, Марина Юрьевна. Основы перевода текста [Текст]: учебник / М. Ю. Семенова. – Ростов н/Д : Феникс, 2009. – 344 с. : ил. – (Высшее образование). – Библиогр. : с. 337-340.
4. Комар Л. Ідіоматичність смислу фразеологічних одиниць / Л. Комар // Молодь і ринок. – 2010. – № 11. – С. 154-157. – Бібліогр. : 9 назв. – укр.

УДК 81'44:81'37(811.111+8111.161.2)

КАУЗАТИВНІ ЛОКАТИВНІ ДІЄСЛОВА В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

К. Д. Калініченко, О. О. Залужна

Анотація. У даній роботі проаналізовано каузативні локативні дієслова в українській та англійській мовах, а саме, семантичні типи каузативних ситуацій. Методологічною основою роботи є дефініційний та компонентний аналіз; зіставний та описовий метод. Було виділено три основні групи каузативних локативних дієслів: КЛД без додаткових семантичних ознак, КЛД з використанням інструменту, КЛД за допомогою протиправної дії. В обох мовах присутні досліджувані групи в різних пропорціях.

Ключові слова: каузація, каузативні дієслова, локативні дієслова, семантика.

1. Вступні зауваження. Каузація як мовна репрезентація причинно-наслідкових відношень представляє собою окремий випадок відношень обставини, які вказують на сукупність конкретних умов, у яких здійснюються, стаються будь-які явища, процеси; події, факти, пов'язані з чимось, що сприяють на щось, супроводжують щось або викликають появу чогось [1, с. 209].

У роботі досліджуються лексичні одиниці у двох неблизькоспоріднених мовах: англійській та українській, що зумовлено посиленням інтересом до порівняльного та типологічного вивчення мовних явищ упродовж останніх десятиліть в роботах таких дослідників: Г. І. Глушук [1], О. О. Залужна [2], М. Шибатані [3].

Не зважаючи на велику кількість робіт, присвячених вивченню різних питань каузативності, локативності та дієслівної семантики у цілому, дієслова, в семантиці яких